

Uuskela.

En brandgraf från folkvandringstiden
på Palomäki-backe i Trokyli by.

Våren 1910 hade studeranden Niilo Kallio från Salo genom magister A. M. Tallgren anmält till Historiska Museet att snickaren Otto Koivisto (föret Helander) hittat några bronsföremål på Palomäki backe i Trokyli by, men icke tagit upp dem, utan täckt dem åter med jord samt underrättat Kallio om sitt fynd. Vid fördelningen af de arkeologiska undersökningsarbetena bland museets tjänstemän fick jag uppdraget att verkställa gräfningar på detta fyndställe.

Trokyli ligger ca 4 km NNO från Salo Köping på södra sluttningen af en höjesträckning, som i NW begränsar den breda Uuskela-älven. Själva dalbotten ligger vid foten af Trokyli höjderna endast ett tiotal m öfver den närliggande Halikkoviken och har synbarligen tidigare bildat en långt i landet insjuntande hafsvid. Palomäki är namnet på den del af höjesträckningen som ligger strax W om byn. ^{och på det strax i W tillhörande Palomäki} Här verkställde magister J. Rinne, som år 1905 ^{verkställde undersökningar i trakten} kartlade detta område, åtminstone 15 grafkummel af varierande omfång och höjd. Några af dem ligga på bärgets skogbevuxna ryggar, andra på dess odlade sluttningar i närheten af några torp och andra mindre stugor. En del af dessa grafvar har på 1880-talet och år 1905 blifvit undersökta af doktor Hj. Appelgren - Kivalo och magister Rinne, hvilka i dem funnit brända ben samt föremål från både bronsåldern och äldre järnåldern. (Jfr. A.-K:s och R:s berättelser i Historiska Mu-

sets topografiska arkiv; A. Hackman, Die Bronzezeit
in Finnland; dens., Die ältere Eisenzeit in Finnland I;
J. Rinne i Suomen Museos - Finiskt Museum 1906, sid.

887; museets katalog nr. 2434:1-16; 3316:1-16; 4395:1-12)
Det nya fyndstället finnes icke upptaget på Rin-
nes karta, emedan det ej genom sin yttre beskaf-
fenhet hade kunnat ädraga sig uppmärksamhet el-
ler framkalla förmodan att där fanns en forngraf.
Marken är här nämligen flat med en svag sluttning
från W till SO, och några större stenar, som stå ett
par steg W om fyndplatsen, äro synbarligen "jordfasta"
och göra icke intryck af att ha bra blivit ditsläpade
till ett grafgräv. Stället ligger på en liten, Puonti-
gård tillhörig äng mellan Saaris och Viitanens torp
med en vacker utsikt öfver Uskela-å-dalen. Mot väster
höjer sig marken ^{några m} till skogsbrynet, som ligger ett
stenkast från fyndplatsen. På motsatta sidan är den
odlade sluttningen mot ådalen samt går, på några stegs
afstånd, byvägen från Isokylä till de ofvannämnda tor-
pen. I N begränsas ängen af en bergskäll med ^{på sin ställe}
branta stup. Öfven på fyndplatsen träder bergsgrunden
i dagen. I en smal och grund sänka mellan bergsklacken
och några ^{må} stora stenar var det och så som Koivisto hade
gjort sitt fynd. Öfvan är redan nämnt att han
med berömvärd själfbehärskning hade afhållit sig från
att plucka upp de hittade föremålen, utan tackt öfver dem
med torf och genom herr Kallios bemedling underrättat
museet om fyndet. Då saken emellertid hade blif-
vit känd i trakten, riskerade herr Kallio icke att
låta föremålen ligga kvar så godt som på jordytan,
utan ^{tog} samlade upp dem, sedan han först på en kart-
skiss nogt fixerat deras läge.

Efter min ankomst till Utsika (24/6 1910) erhö-
lj jag af herr Kallios bror studeranden Väinö Kallio
följande på Palomäki funna föremål: en ^{fragmentarisk} spjutspets
med tänge, några beslag till en sköld, en pin-
cett, några fragmentariska nålar, af hvilka en var
proppad med en fjärfefigur, ett par fingerringar, frag-
ment af bronskedar, 3 hopsmultra glaspärlor. Dessa
fynd äro närmare beskrifna i museets katalog under
nr 55 ~~80~~: 1-15.

Till undersökningen kunde blott en dag (den
25 juni) anslås, emedan jag var tvungen att
återvända till Helsingfors till tjänstgöring på
museet. Vid gräfningen biträdde jag af magis-
ter G. Topelius och stud. V. Kallio. Arbetet bör-
jades på det ställe, -sänkan vid bärghäcken
(på kartan betecknad med x), där de ofwännam-
da föremålen hade legat. Sedan den efter herr Kel-
lios gräfningar på nytt påsatta tegna gräfstör-
ven hade blifvit bortlyft, visade ^{det} sig att fördjöp-
ningen ännu var fylld med småsten och den svar-
ta mull, ur hvilken herr Kallio hade gräift fram
sina fynd. Den innehöll ytterligare ^{ett par} några metall-
föremål och brända bensmulor. Under detta kneppt
10 cm tjocka jordskikt trädde bärgrundsten i da-
gen. Den smala sänkan fortsattes i sydlig rikt-
ning af en ca 3 m läng och 50-70 cm bred skrefva
i bärget, hvilken äfvenledes var fylld med stenar
samt och jord samt innehöll brända ben och
följande fornsaker: en sköldbuckla med tillhörande ^{handtag och} långa
beslag, en liten spjutspets med holk, ~~och~~ några fragmentar-
iska ~~br~~ nålar, kedar, söljor och beslag af brons och järn samt
brända ben (jfr katalog nr. 5580: 16-35). Fram för skrefvans

myning ligo tre större stenar. Parallellt med denna skopf-
va fanns ca 1 m västligare en annan af samma beskaf-
fenhet, som ^{dock} innehöll endast en fragmentarisk knif och
något litet brända ben. De flesta fynden

De flesta fynden gjordes vid undersökningen af det
lilla (ca 5 m länga och 2 m breda) flata området mellan bays-
knallen och de redan nämnda stora jordfasta stenarna
i W. Sedan torfen afskalats, framträdde i norra hälften
af detta område en af mindre stenar bestående stenplan
(se fot.), som vid fortgående undersökning befunns
hvila på 1-2 kvarf något större stenar med mellan-
liggande jordfyllning. Redan tätt under torfen, således
på det öfversta stenlagret hittades brända ben samt en
del fömraker. De flesta andra ligo mellan dessa stenar.
De flesta föremålen framträdde ^{i jorden} under det öfversta sten-
skiktet samt mellan och delvis öfver under de djupare
liggande stenarna. Fynden, bestående i smycken och redskap
från folkvandringstiden eller, närmare bestämt, 5-6 sekel,
äro beskrifna i museets katalog under nr. 5580: 36-119. fde
äfen Finsktt Museum 1911, sid. 50, 51). Bland dem har ett
särskildt intressant ett bågspinne med ~~hantat~~ ^{hantat} ~~en~~ ^{en} fotokopier
af typen Hackman, Åltere Eisenzeit 41. Öfveraskande
stort var mängden af brända benrömlor, som hittades inom
detta lilla område. Därtefter att hafva blifvit ren-
sade från smärter och mull vägdes på museet, befunns deras
vikt stiga till 17,8 kg. - De framtida undersökningarna
på denna plats borde böra fortättas i nordlig och nord-
västlig riktning från fyndstället.

Medan jag var upptagen med gräfningarna på Palo-
mäki, hämtade en torpare åt mig ett bronsspinne af sam-
ma typ som det nyss omtalade. Det hade hittats på botten
af ett förstördt kummel på det s. k. Hetomäki, ca
200 m SW från fyndstället på Palomäki och helt nära
S om Iromäki. Mus. Katal. nr 5580: 120.

Helsingfors i dec. 1910
A. Hackman